

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

№5, 2012

Випуск затверджено на засіданні Інформаційно-аналітичного відділу педагогічних інновацій ІТЗН НАПН України (Протокол № 9 від 08.10.2012 р.)

Інститут інформаційних технологій і
засобів навчання
НАПН України
Інформаційно-аналітичний відділ
педагогічних інновацій

Моніторинг ІК компетентності учнів у міжнародних дослідженнях

Міжнародною асоціацією оцінювання навчальних досягнень (IEA – The International Association for the Evaluation of Educational Achievement) у 80-х роках минулого століття було започатковано низку міжнародних досліджень, що стосувалися застосування ІКТ у освіті.

Хронологія моніторингових досліджень IEA у галузі ІКТ:

- 1989 р. COMPED I Етап (Computers in Education Study - Комп'ютери в освіті).
- 1992 р. COMPED II Етап (Computers in Education Study - Комп'ютери в освіті).
- 1997 р. SITES M1. (Second Information Technology in Education Study M1 – Друге дослідження інформаційних технологій в освіті. Модуль 1.).
- 1999 р. SITES M2. (Second Information Technology in Education Study M2-Друге дослідження інформаційних технологій в освіті. Модуль2.).
- 2004 р. SITES M3. (Second Information Technology in Education Study M3 - Друге дослідження інформаційних технологій в освіті. Модуль 3.).
- 2010 р. ICILS 2013 (International Computer and Information Literacy Study -Міжнародне дослідження комп'ютерної і інформаційної грамотності).

Результати SITES M1 та SITES M2 продемонстрували, що у більшості країн світу є бажання запроваджувати ІКТ у систему освіти з метою вдосконалення педагогічних підходів, форм і методів. Політика інтеграції ІКТ спрямовувалася на зрушення процесів реформування у освітній галузі, а саме: оснащення шкіл комп'ютерами та доступом до світових мереж, перегляд та оновлення навчальних планів, уведення предметів, які б забезпечували формування ІК компетентності, навчання вчителів і працівників освіти використанню ІКТ та застосування цих технологій на практиці, надання педагогам засобів навчання, що базуються на ІКТ. Особливість SITES M3 була в тому, що це дослідження вперше що проводилося в режимі он-лайн.

Компетентісно орієнтованим серед досліджень IEA можна вважати останнє, яке розпочалося у 2010 році - ICILS 2013, і мало на меті визначити рівень і стан сформованості комп'ютерної грамотності та ІК-компетентності учнів та з'ясування рівня їх готовності до життя у інформаційному суспільстві. Дослідження, заключна частина якого ще триває, має дати відповіді на такі питання:

- Які розбіжності у рівні комп'ютерної та інформаційної грамотності учнів в різних країнах?
- Які фактори впливають на комп'ютерну та інформаційну грамотність учнів?

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

№5, 2012

- Які індивідуально-особистісні особливості впливають на сформованість комп'ютерної та інформаційної компетентності учнів?
- Що може зробити система освіти та школа для того, щоб покращити комп'ютерну та інформаційну грамотність учнів?

ICILS 2013 досліджує рівень сформованих технологічних навичок і алгоритмічного мислення, спроможності оперувати інформацією та вирішувати практичні завдання, використовуючи ІКТ, мислити і працювати в цифровому світі. Дослідження покликане забезпечити реальну оцінку ІК компетентності учнів за допомогою практико-орієнтованих тестових завдань. Основним вимірювальним інструментом дослідження є комп'ютеризований тест для учнів, що являє собою набір з життєвих ситуацій, в рамках яких потрібно виконувати завдання (наприклад, підготувати презентацію для шкільного проекту, за допомогою електронної пошти та соціальних мереж організувати шкільний захід та ін.). Дії, що виконує учень в процесі розв'язання завдань на комп'ютері, фіксуються і оцінюються відповідно до інструкцій з перевірки завдань.

Висновки і результати моніторингу мають:

- стати важливим інструментом для обговорення та вироблення освітньої політики в сфері формування інформаційної компетентності учнів;
- забезпечити об'єктивну оцінку готовності школярів та випускників школи жити і працювати в інформаційному суспільстві;
- оцінити, якою мірою заходи, що спрямовані на розвиток освіти в країні, забезпечують впровадження ІКТ у навчальний процес освітнього закладу.

Крім тестових завдань у ході дослідження передбачено провести анкетування трьох категорій учасників дослідження, а саме: учнів, вчителів та адміністраторів шкіл. За допомогою анкет збирається певна інформація, а саме:

1. Анкета для учнів, що торкається:

- використання комп'ютерів у школі та за її межами;
- ставлення до інформаційних технологій;
- самооцінку рівня комп'ютерної та інформаційної грамотності;
- соціально-демографічні характеристики.

2. Анкета для вчителів, питання якої присвячені :

- використанню комп'ютерів;
- застосуванню комп'ютерів в освітньому процесі;
- самооцінці рівня комп'ютерної та інформаційної грамотності;
- соціально-демографічні характеристики.

3. Анкета для адміністраторів шкіл з питаннями про :

- особливості школи;
- забезпеченість інформаційно-комунікаційними технологіями;
- практики застосування ІКТ в навчальному процесі та ін.

Країни учасниці моніторингу ICILS 2013 (International Computer and Information Literacy Study - Міжнародне дослідження комп'ютерної і інформаційної грамотності): Австралія, Канада, Чилі, Хорватія, Чеська Республіка, Данія, Німеччина, Гонконг, Ізраїль, Литва, Нідерланди, Норвегія, Польща, Росія, Словаччина, Словенія, Іспанія, Швейцарія, Таїланд і Туреччина.

Організація Економічного Співробітництва та Розвитку (OECD - **Organisation for Economic Co-operation and Development**) реалізує Міжнародну програму оцінки навчальних досягнень учнів - **PISA (Programme for International Student Assessment)**, що впроваджується за трьома напрямками "грамотність читання", "математична грамотність" та "природнича

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

№5, 2012

грамотність", у змістовній відповідності до шкільних предметів. З 2000 року моніторинг навчальних досягнень учнів проводиться регулярно кожні три роки:

- 2000 р. - грамотність читання;
- 2003 р. - математична грамотність;
- 2006 р.- природнича грамотність;
- 2009 р. - грамотність читання.

Напрямки моніторингу міжнародної програми PISA не фокусуються на ІКТ, однак у аналітичних звітах і дослідженнях регулярно піднімається, висвітлюється і вивчається проблема впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у освіту для навчання впродовж життя.

У аналітичних звітах PISA («The PISA Framework for Assessing ICT Literacy: Report of the ICT Expert Panel», April 2003, «Feasibility study for the PISA ICT literacy Assessment», 2003.) ІКТ грамотність визначена предметом дослідження, і розуміється як «зацікавленість учня, його особисте ставлення та здібності щодо використання цифрових технологій і засобів комунікації, можливість доступу до інформації, керування нею, інтегрування та її розвиток, набуття нових знань і співпраці із іншими учасниками суспільства». До складової поняття як природничої, так і математичної компетентності також належать навички «використання сучасних технічних засобів ... пов'язаних з інформаційними технологіями». Визначення змісту поняття «грамотність читання», як визначається PISA, стосується грамотності читання як друкованих так і цифрових текстів.

Міжнародна програма оцінки навчальних досягнень учнів - **PISA** активно впроваджує комп'ютерні тести у своїх дослідженнях. У 2006 році було розпочато проект щодо використання комп'ютера для тестування учнів у природничій галузі. (Аналітичний звіт: PISA Computer-based assessment of student skills in science). Участь у проекті взяли такі країни: Данія, Ісландія і Корея. За результатами проведеного дослідження країнами учасницями був представл аналітичні звіти. Як зазначається у аналітичному звіті «PISA 2009: учні онлайн» інновацією програми PISA 2009 року, що проводила вимірюванні навчальних досягнень учнів з читання, була розробка комп'ютерних тестів та вимірювання навчальних досягнень учнів з цифрового читання.

Дослідження міжнародного досвіду проведення моніторингу в галузі ІКТ може стати корисним для розвитку національної системи моніторингових досліджень.

Матеріал підготувала: н.с.Гриценчук О.О.

Адреса: Україна, 04060, м. Київ, вул. Максима Берлінського, 9
тел/факс: (044) 440-96-27
<http://ime.edu-ua.net> **e-mail:** admin@ime.edu-ua.net